

INFORMACE O CHARTĚ 77

ročník jedenáctý (1988) - č.2

Dokument Charty 77/74/87 (Podpora Charty 77 návrhu na zabezpečení práv národnostních menšin)	2
Ján Čarnogurský k textu o zabezpečení práv národnostních menšin	4
14/88 Americký lékař požádal o návštěvu u čs.pol. vězňů	4
Rozhovor Infochu s mluvčím Charty 77 Bohumírem Janátem	5
Sdělení VONS č.719 (Policejní perzekuce a trestní stíhání M.Marečka)	7
720 (Zadržení S.Devátého)	9
721 (Zásah proti Fóru Charty 77)	9
Názory na Chartu 77 v nezávislém prostředí	10
Střílnost M.Šimona	15
Dopis Josefa Zvěřiny kanovníku Javůrkovi	15
V samizdatu nově vyšlo...	16
"Vývoj zdravotního stavu čs.populace"	17
Krátké zprávy: Vyšlo první číslo informačního bulletinu Polsko-čs. solidarity - Uctění památky J.Palacha a J.Zajíce - Setkání signatářů Charty 77 s delegací Kongresu USA - Poděkování předsedy výboru jazzové sekce K.Srpa - Další podpisy na podporu dopisu J.Svobody - Dopis A.Hauptmannové M.Jakešovi - Projevy neonacismu v NDR - Stanovisko k 20.výročí Pražského jara.	18-20

Datum posledního textu zařazeného do tohoto čísla: 22.1.1988

Informace o Chartě 77 vydává nezávislá redakční skupina signatářů Charty 77

Petr Uhl, Anglická 8, 120 00 Praha 2

Charta 77/74/87 (Podpora Charty 77 návrhu na zabezpečenie práv národnostných menšín, predkladaného Výborom na obranu práv maďarskej menšiny v Československu)

Úrad predsedníctva vlády ČSSR

Úrad vlády SSR

Konferencie o bezpečnosti a spolupráci v Európe, Viedeň

Predkladáme tento návrh, vypracovaný Výborom na obranu práv maďarskej menšiny v Československu, jehož myšlienky a princípy podporujeme. Zároveň vyzývame československou i mezinárodnú verejnosť, aby venovala pozornosť problémom a požiadavkám, vyloženým v tomto návrhu a smerujúcim k tolerancii i k lepšiemu porozumeniu medzi majoritnými a minoritnými skupinami v jednotlivých štátoch i v celej Európe.

Praha 15.12.1987

Stanislav Devátý
mluvčí Charty 77

Miloš Hájek
mluvčí Charty 77

Bohumír Janát
mluvčí Charty 77

Miroslav Kusý

Milan Šimečka

Miklós Duray

Jako prílohu prikladáme text návrhu Výboru na obranu práv maďarskej menšiny v Československu.

Pozn.red.: Tyto texty - spolu s dokumenty Ch 77/2/88 (Výzva k solidaritě s Rumunskem) a Ch 77/3/88 (Dopis KBSE ve Vídni) - byly dne 22.1.1988 předány vedoucím všech 35 delegací států, zúčastněných na vídeňské následné schůzce KBSE.

Československej federálnej vláde!

V záverečnom dokumente konferencie o európskej bezpečnosti a spolupráci podpísanom v Helsinkách, zúčastnené štáty sa medzi iným zaviazali k ručeniu práv národných menšín žijúcich na ich území. Svôj úmysel v tomto smere potvrdili aj v Madride. Kontrola plnenia prijatých záväzkov, ako aj ich dotvárania a rozšírenie, vrátane opatrení týkajúcich sa národných menšín, je na programe následnej schôdzi signatárskych štátov, ktorá zasadá už vyše roka vo Viedni.

Podľa nášho presvedčenia by bolo v záujme i Československa, ako viacnárodného štátu, prijatie takého záverečného dokumentu, ktorý by práva národných menšín upravil na demokratických princípoch, uspokojujúcich tým samotné menšiny.

Považujeme síce za prirodzené, že za postavenie národných menšín je v prvom rade zodpovedný ten štát, na území ktorého menšiny žijú, avšak táto otázka má aj nesporné medzinárodné súvislosti. Napríklad preto, že národná menšina žijúca na území niektorého štátu zväčša tvorí etnickú súčasť národa susedného štátu. Z tohoto dôvodu vzájomné vzťahy medzi štátmi sú nevyhnutne ovplyvňované zaobchádzaním s menšinami. Zabezpečenie ich demokratických práv, dodržiavanie ich práva na sebaurčenie resp. samosprávu, ako aj ich duševná pohoda tvoria bezprostrednú súčasť spolupráce európskych štátov, uvoľnenia medzinárodného ovzdušia a prehlbenia spravodlivosti.

Bezúč do úvahy tieto hľadiská, obraciame sa na Vás so žiadosťou, aby na medzinárodných fórach, ale najmä na terajšej viedenskej schôdzke, delegácia československej vlády pri zostavovaní záverečného dokumentu účinne podporovala prijatie tých princíпов ľudských práv, ktoré môžu pozitívne ovplyvniť okrem iných aj život národných menšín, najmä v následovných oblastiach:

1. V oblasti osobných stykov

Považujeme za potrebné zrušenie tých opatrení (vrátane devízových obmedzení), ktoré bránia občanom - teda i členom menšín - v pravidelnom a voľnom styku s občanmi iných štátov, teda i v styku členov menšín s členmi totožných etnických skupín žijúcich na území materskej krajiny, alebo na území iného zúčastneného štátu. Okrem voľného styku treba zaručiť aj možnosť uzatvárania manželstiev, zjednocovania rodín a voľného sťahovania.

2. V oblasti výmeny kultúrnych hodnôt a informácií

Zúčastnené štáty zabezpečia voľné prúdenie a výmenu duchovných hodnôt medzi totožnými etnickými skupinami. Ide najmä o výmenu filmov, videosáznamov, kníh, novín a časopisov, ako aj možnosť nerušeného príjmu televízneho a rozhlasového vysielania. Treba ďalej zabezpečiť, aby národné menšiny mohli voľne uplatňovať svoje právo na vydávanie kníh a periodickej tlače v materinskom jazyku. Na vysielacom čase masovokomunikačných prostriedkov (TV, rozhlas) sa majú menšiny podieľať v pomere k svojmu počtu.

3. V oblasti prístupnosti ku kultúre

Zúčastnené štáty zabezpečia členom národných menšín žijúcich na ich území všetky podmienky k pestovaniu materinského jazyka a svojej národnej kultúry, vrátane pomerného podielu zo štátnych resp. spoločenských prostriedkov určených na tento účel. Ďalej zabezpečia právo na zakladanie nadácií podporujúcich pestovanie menšinových kultúr, ako aj právo kultúrnej výmeny medzi rovnakými etnickými skupinami žijúcimi na území zúčastnených štátov. Nebudú brániť členom národných menšín v rozvíjaní kultúry v integrite s ich jednotnou národnou kultúrou.

4. V oblasti prístupnosti k vzdelaniu

Zúčastnené štáty zákonom zabezpečia pre každého člena národnej menšiny právo a podmienky k úplnému školskému vzdelaniu vo vlastnom materinskom jazyku. K tomuto účelu, prihliadnúc k sídelnej štruktúre menšiny a k jej potrebám, vybudujú sieť materských, základných, stredných a odborných škôl. Súčasne zabezpečia ich rozvoj v súlade s potrebami menšiny. Príjmu také opatrenia, ktoré umožnia občanom návštevu stredných a vysokých škôl na území iných štátov. Túto možnosť v plnej miere zabezpečia voči materinskej krajine národnej menšiny. Vylučujúcim momentom z tohto práva môže byť iba nesposobilosť uchádzača.

5. V oblasti práva na používanie materinského jazyka

Zúčastnené štáty pre menšiny zákonom garantujú úradnú a písomnú dvojjazyčnosť v úradnom styku na území obývanom národnou menšinou. Ďalej zabezpečia zverejnenie zákonov, nariadení a rozhodnutí v jazyku národnosti. Nevyhnutné je zavedenie záväznej dvojjazyčnosti v oblastiach obývaných národnosťami najmä na informačných nápisoch a v zdravotníckej propagácii.

Cirkevné organizácie uznávajú za záväzné používanie materinského jazyka národných menšín počas bohoslužieb, vydávania sviatostí a kázni, vrátane výchovy potrebného počtu kňazov a duchovných pochádzajúcich z radov národných menšín.

6. V oblasti ochrany osobnosti a národnosti

Zákaz všetkých foriem násilného a organizovaného odnárodňovania zabezpečia zúčastnené štáty zákonmi. Zabezpečia tiež zákonnú ochranu práva slobodnej voľby národnosti, práva používania mena a priezviska v materinskom jazyku i v úradnom styku. Zabezpečia pre národné menšiny, aby podľa vlastných jazykových zvyklostí používali ústne a písomne názvy obcí, zemepisné názvy, pomenovania rodného kraja a okolia, mená svojich historických osobností. Zabezpečia v rámci ochrany pamiatok aj ochranu pamätných miest a pamätníkov menšinovej kultúry. Umožnia tiež nerušené oslavy národných, historických a kultúrnych výročí.

7. V oblasti organizácie, spoločenských a medzinárodných stykov

Zúčastnené štáty zabezpečia národným menšinám, aby za účelom pestovania svojej národnej kultúry mohli zakladať spolky, voľne mohli rozvíjať svoje osobné a spoločenské styky s členmi rovnakej etnickej skupiny žijúcimi na území zúčastnených štátov. Zaručujú, že v medzivládnych dohodách a v oficiálnych vedeckých a kultúrnych medzištátnych stykoch, vytvorí priestor aj pre uplatnenie nárokov národných menšín.

Zúčastnené štáty podporujú národné menšiny v ich poslaní vytvárania mostíkov spájajúcich jednotlivé národy.

8. V oblasti kolektívnych práv

Zúčastnené štáty zabezpečia, aby uvedené práva, týkajúce sa príslušníkov národných menšín, mohli sa aj kolektívne uplatňovať, aby si mohli založiť organizácie na ochranu svojich práv, vytvárať nadácie a v otázkach týkajúcich sa národnosti mohli sami rozhodovať.

Vieme, že pre vžitý politické zvyky, tradície a emócie súvisiace s minulosťou, otázka národných menšín patrí v určitých oblastiach Európy medzi najcitlivejšie otázky, tak vo vnútornej politike jednotlivých štátov, ako aj v medzištátnych vzťahoch. Musíme si ovšem uvedomiť, že nie poskytnuté práva ohrozujú bezpečnosť štátov, ale práve naopak: odňaté práva a obmedzenia práv. V Helsinkách vyjadrené želanie zúčastnených štátov o neporušiteľnosti štátnych hraníc sa môže práve tým naplniť reálnym obsahom, že štáty budú pozitívne pristupovať k načrtnutým princípom a právam národných menšín.

Sme presvedčení, že tento záujem je i záujmom československej vlády.

Výbor pre ochranu práv
maďarskej menšiny
v Československu

*

Ján Čarnogurský k textu o zabezpečení práv národnostných menšín

Vážený pán

Josef Vohryzek, mluvčí Charty 77
Praha

Milý pán Vohryzek,

Miklós Duray mi odovzdal návrh textu o zabezpečení práv národnostných menšín. Neskôr mi tlmočil záujem Charty o názory zo Slovenska na tento text. Jeden názor zo Slovenska - svoj - si Vám dovoľujem zaslať.

Nazdávam sa, že ide o vyrovnaný a správny text. Národnostné menšiny sú azda vo všetkých európskych štátoch, niekde viac, inde menej početné. Zabezpečenie ich špecifických práv je dôležitou súčasťou zabezpečenia ľudských práv. U nás, vo východnom bloku, naberá problém zabezpečenia menšinových práv osobitnú dimenziu práve v súčasnosti. Zdá sa, že vládnuce komunistické strany už nemajú technické ani mocenské možnosti zabrániť občanom svojich štátov domáhať sa uplatnenia občianskych práv. Je prirodzené, že aj príslušníci národnostných menšín sa domáhajú svojich práv a je to tak správne, pretože sloboda je nedeliteľná pre príslušníkov národnostných väčšín aj menšín.

Spomenutý text obsahuje práva a ich záruky, ktoré by mohli pomôcť národnostným menšinám pri rozvoji ich kultúry. Kladné stanovisko k uvedenému textu sa mi píše tým ľahšie, že ľudia, ktorých na Slovensku poznám, nechcú upierať práva, uvedené v texte, národnostným menšinám žijúcim na Slovensku.

V uvedenom zmysle navrhnutý text nadväzuje na úvodné prehlásenie Charty z r.1977.

Bratislava, 22.12.1987

Srdečne sdravím
Ján Čarnogurský

*

Charta 77/4/88 Americký lekár požádal o návštevu u československých politických väzňů

Dne 17.ledna t.r. přijel z USA do Československa na třídní návštěvu americký lékař prof.dr.Robert S.Lawrence, ředitel Davidsonovy společnosti, člen sdružení Lékaři za lidská práva, aby s československými úřady projednal možnost své návštěvy šesti čs.politických vězňů v nápravně výchovných ústavech Valdice a Minkovice. Jeho návštěva se uskutečnila z podnětu mezinárodní organizace Helsinki Watch po dohodě mezi její zástupkyní a mluvčími Charty 77 již v roce 1987.

Prof.dr.R.S.Lawrence navštívil v posledních letech politické vězně v řadě zemí a počátkem roku 1987 jednal o této problematice i se sovětskými představiteli.

Krátce po jeho návštěvě byl propuštěn z osmiletého vězení dr. Anatolij Korjagin, který posléze dostal povolení vycestovat ze Sovětského svazu.

Již 19.11.1987 požádal prof. Lawrence dopisem prezidenta republiky dr. G. Husáka, aby směl navštívit politického vězně Pavla Wonku. Po měsíci, když nedostal od prezidenta žádnou odpověď, obrátil se s podobnou žádostí na československé velvyslanectví v USA. Požádal je o vízum, o možnost navštívit některé čs. politické vězně i o pomoc při svém poslání. Dne 29.12.1987 obdržel odpověď vedoucího konzulárního oddělení, již mu bylo sděleno, že velvyslanectví sice může zajistit vízum, ale povolení k návštěvě čs. věznic už vydat nemůže, neboť podobné záležitosti se řídí zákonem o výkonu trestu odnětí svobody a dalšími instrukcemi ministerstva spravedlnosti ČSR a SSR. Počátkem tohoto roku se pak prof. Lawrence obrátil telefonicky na dr. Miroslava Houšťeckého, československého velvyslance v USA, který mu doporučil, aby celou záležitost projednal přímo v Praze s příslušnými pracovníky ministerstva zahraničí ČSSR, jímž bude jeho žádost předána.

Po přiletu do Prahy jednal prof. Lawrence se zástupci velvyslanectví USA a poté s dr. Josefem Houžvičkou a dalšími dvěma pracovníky ministerstva zahraničí. Jeden z nich, dr. Kanda, prohlásil, že v Československu nejsou političtí vězňové, ale jen osoby odsouzené za kriminální trestné činy. Řekl, že příprava takové návštěvy NVÚ by si vyžádala alespoň dva měsíce. Současně sdělil, že od čs. velvyslanectví v USA žádné informace o jeho návštěvě nemají. Jak ale víme, obdržel prof. Lawrence od čs. velvyslanectví ve Washingtonu dopis se sdělením, že celou záležitost postupují čs. ministerstvu zahraničí v Praze.

V závěru svého jednání prof. dr. R. S. Lawrence prohlásil, že on sám i organizace, kterými byl vyslán, neopouštějí plán navštívit čs. vězně a trvají na svém záměru. Pracovníci ministerstva to vzali na vědomí a přislíbili, že se celou záležitostí začnou zabývat.

Během pobytu v Praze se prof. Lawrence několikrát sešel se signatáři Charty 77 Libuší Šilhánovou a Janem Urbanem, dále se zástupkyní VONS Annou Šabatovou a rovněž s příbuznými vězňů. Jednal s nimi o situaci čs. politických vězňů, zvláště o jejich zdravotních problémech, zejména pokud jde o Jiřího Wolfa, ing. Petra Hauptmanna, Josefa Růmera, Waltera Kaniu, Františka Veise a Pavla Wonku, a informoval je o své misi. Nakonec vyjádřil naději, že v blízké době bude moci návštěvu vězňů a jejich zdravotní prohlídku uskutečnit. Jiřímu Wolfovi věnoval několik dávek velmi účinného léku proti jeho těžkým žaludečním potížím.

Panu prof. dr. R. S. Lawrencovi patří náš dík za jeho intenzivní zájem o osudy našich politických vězňů a za jeho náročnou práci v této humanitární oblasti.

Praha 22. ledna 1988

Na vědomí: ministerstvo zahraničních věcí ČSSR
ministerstvo spravedlnosti ČSR
prof. dr. Robert S. Lawrence

Stanislav Devátý
mluvčí Charty 77

Miloš Hájek
mluvčí Charty 77

Bohumír Janát
mluvčí Charty 77

Rozhovor Infochu s mluvčím Charty 77 Bohumírem Janátem

Infoch: Co je základním tématem vaší filozofie?

B.J.: Podle jedné staré latinské zásady nejprv je třeba žít a potom teprve filosofovat - primum vivere, deinde philosophari. Při vši úctě k starým zásadám, zde mám pocit, že život a filozofie jsou spojeny daleko hlubším a bezprostřednějším poutem a že probíhají současně a ruku v ruce. Je-li filozofie láskou k moudrosti a je-li moudrost tím, co život vede, chrání a rozvíjí, pak život bez filozofie nějak ztrácí vedení, ochranu i perspektivu. Nevím, nakolik člověk ve svých 38 letech může říci, že již přesně rozpoznal svůj základní duchovní tón a odhalil své bytostné životní téma, avšak chci-li upřímně odpovědět na danou otázku, pak základním tématem mého života i mé filozofie je naděje. Cítím to ve svém životě

i ve světě, ve kterém žiji, že naděje je dnes čímsi navýsost potřebným. Vždyť peklo, které v moderním světě může na sebe vzít mnoho i velice racionálně se tváčících podob, vždy začíná tam, kde naděje končí. Je to zkušenost stará, i Dante na pekelné bráně viděl nápis "Kdo vchází mnou, nechť naděje se zhostí." Je nesnadné vyjádřit slovy, co je naděje. Je to s ní asi tak, jak to zpívají Brontosauři v písni Na kamení kámen: "možná jen se mi to zdá a po těžké noci přijde, přijde hezký ráno, jaký bude, nevím sám, taky jsem si zvyk na všechno kolem nás". Naděje je jakási síla v nás, která se nikdy nesmíruje s tím, co je definitivně dáno, je to horizont, který nás vede vždy dále za hranice známého světa, je to mohutnost, která nikdy neresignuje, je to transcendence v živém a nejpřirozenějším smyslu toho slova. Mohu přesně říci, co je mou konkrétní aspirací či co je mou reálnou ambicí; mám-li však říci, co je mou nadějí, pak mohu odpovědět jenom obecně a bez nároku podložit konkrétními hmatatelnými argumenty to, co o své naději říkám. Mou nadějí je, že život, člověk, svět a dějiny jsou v dobrých a neskonalé mocných rukou, že celý vesmír má punc svatosti a nikdy nemůže zaniknout či být natrvalo pokazeno to, co stvořila Boží ruka. Má naděje se nekryje s optimismem či s nějakým druhem víry v nutný happy end. Možná, že naděje vzniká právě tam, kde si člověk uvědomí vedle vši krásy zlo a špatnost tohoto světa i propastné zlo, které může být potenciálně přítomno v srdci každého z nás, a když právě v této konfrontaci náhle spatří řád, který je vyšší než veškerý řád lidský a který je nedotknutelný zlobou, slabostí a pýchou. Naděje vzniká tehdy, když člověk pochopí, že nejvyšší milosrdenství opravdu trvá navěky a je silnější než všechny mocnosti světa. Tento pocit, tato nahlédnutí snad může být základem trvalé naděje - i když člověk asi bude muset vždy o ni bojovat - té naděje, která svým dílem spolupracuje na velkém záměru spásy člověka a světa a která se projevuje i v těch nejkonkrétnějších činech a snad zejména v nich. Víím, že to co říkám, je poněkud abstraktní a subjektivní a že kdokoliv mi může namítnout, že věci vidí a cítí zcela jinak. Dobrá, proč ne? Konec konců i o naději platí to, co Václav Černý řekl o tom nejvyšším: "Co můžeme vůbec platného říci o Bohu? Jen svůj život a způsob, jakým jej žijeme."

Infoch: Jaký smysl a význam má podle vás Charta 77?

B.J.: Snad nebudu po tom, co jsem právě řekl, působit příliš monotematickým dojmem - asi jako Sókrates, který reagoval na námítku, že hovoří stále totéž, doplněním, že hovoří stále totéž o totéž - když řeknu, že duchem a podstatou Charty 77 je naděje. Chceme-li postihnout význam a smysl nějaké věci, je dobré zvážit otázku jejího původu a podhalit tak její základní odkud-a-kam. Myslím, že Charta 77 vznikla ve velmi těžké době, kdy naděje byla soustavně ubíjena a kdy postoj rezignace byl stanoven takřka jako základní podmínkou přežití. Charta se stala jakýmsi ventilem vystupňovaného normalizačního tlaku. Jako ve fyzikální soustavě po překročení určité meze přetlak nutně ústí ve volnou expansi či po překročení jisté prahové hodnoty látka mění svou kvalitu, podobně - užijeme-li metafyzického obrazu - ze středu koncentrované temnoty v jistý okamžik vytryskne světlo. Něco jako lux ex tenebris. Byli zde lidé, kteří již neměli kam ustoupit, jestliže jednou nechtěli odcházet z tohoto světa s vědomím, že pasivně přihlíželi zničení hodnot své víry, a proto museli jít dopředu. Snad to bylo šťastnou dějinnou koincidencí, že koncem Charty 77 se stala v době jejího vzniku světově reaktualizovaná věc lidských práv. Ano, člověk může jednat z ryzí mravní či lidské povinnosti i v situaci, kdy on sám i jeho okolní svět vypadají zoufale, ale nikdo mne nepřesvědčí, že v srdci toho, kdo se rozhodl zlomit kopí pro dobrou i když zdánlivě neprosaditelnou věc, nepracuje naděje. Myslím, že ve věci obhajoby lidských práv má naděje, kterou ztělesnila Charta 77, své hluboce reálné, pozemsky stabilní zakotvení. Pokud se náhle a radikálně nezmění tvář tohoto světa - tu bytostnou změnu si opravdově přejí, i když víím, že její lhůta a provedení nejsou plně v lidských rukou - pak bude mít Charta 77 ještě mnoho co říci. Přitom jsme si ovšem vědomi, že člověk své díla, snlouvy a rozhodnutí nečiní na věčné časy a těžko lze pochybovat o tom, že bychom všichni signatáři rádi žili ve světě, který by dával dostatečné důvody k tomu, abychom Chartu 77 dobrovolně učinili historickou vzpomínkou.

Infoch: Jakou máte představu o formách práce Charty 77 v době své funkce mluvčího?

B.J.: Charta 77 je pro mne především platformou svobodného myšlení, slova i činu a jejím nezníčitelným základem je, jak to vyjádřil Jan Patočka, báze osobně mravní. Pro mluvčího jsou asi nejdůležitější dvě věci: kvalita dokumentů a snaha udržet ducha přátelství, solidarity a porozumění v našem různorodém společenství. Kvalita dokumentů i přes veškerou snahu může být různá, jsme jenom lidé a leckdy lze šlápnout i vedle. Avšak máme-li skutečně něco pronést do budoucnosti, pak je to důkaz, že může trvale existovat společenství lidí dobré vůle nezávislé na jejich přesvědčení politickém, světonázorovém či náboženském, tedy že tady je něco vyššího, hlubšího a podstatnějšího, co lidi spojuje. Pro tento důkaz musíme plnou silou pracovat a za jeho zdar se musíme modlit.

Jinak bych nechtěl příliš plánovat naše formy práce - vždyť určitá posedlost plánováním je tolik příznačná pro totalitní myšlení. Jistě bude o čem přemýšlet, mluvit i jednat a každý náš den bude mít dost svých starostí. Jak to říkal Komenský: omnia sponte fluat, absit violentia rebus.

Infoch: V čem vidíte souvislost křesťanství s věcí obhajoby lidských práv?

B.J.: Charta 77, která svým meritem činí věc obhajoby lidských práv, je jedním z mnoha dětí lidské svobody, které si hrají ve stínu dvoutisíciletého stromu křesťanství. Nezapomeňme, že to bylo a je právě křesťanství, které se v dějinách vždy - ať s větším či menším úspěchem - snažilo držet pod kontrolou temné a destruktivní síly v člověku, bylo to křesťanství, které bylo a je trvalou připomínkou všem vládám, že je na nebi trůn Vládce nejvyššího a je to křesťanství, jež zakládá jedinou, přirozenou a spravedlivou rovnost lidí - rovnost před Bohem. Myšlenka lidských práv vznikla v tradici evropského protestantismu; je koneckonců vždy zbrání lidského protestu proti absolutnímu nároku jakékoliv světské autority. A zdá se mi, že jejím prvním formulátorem je český náboženský reformátor Mistr Jan Hus, který svou smrtí podložil věrohodnost svého principu - svobody rozumu a svědomí. I když v pozdějších formulacích ideje lidských práv zejména v revolucích 18.století nebyl již tolik zdůrazněn její náboženský původ - Francouzská revoluce se dokonce pokusila založit lidská práva na ateismu - celá sekularizace (dekristianizace) duchovní kultury v moderním věku je vlastně více či méně vědomým zastíráním pravdy o původu toho, v čem žijeme. Myslím, že otázka lidskoprávní, i veškerá otázka politická má svým základem vždy náboženský problém. Poté, co jsem toto řekl a po krátké zkušenosti z vnitrochartovní atmosféry, skoro fyzicky mne udeřila do uší vlna protestu, jež se mi zhmotnila do bystré, vždy k protestu pohotové tváře Petra Uhla. Avšak nemohl bych zde vzít ani slovo zpátky, i kdyby zde vznesl svou zásadní výhradu obecnou autoritu požívající Radim Palouš. Myslím, že to, co Charta 77 udělala a udělá pro křesťany a vůbec a především pro věc víry, naděje a lásky, se jí jednou mnohonásobně zhodnotí tím, že její malá loďka nabude domovského práva v přístavu vpravdě univerzálním.

Infoch: Jak vidíte budoucnost a perspektivu Charty 77?

B.J.: Bytostně otevřenou.

Infoch: Děkujeme za rozhovor.

Praha 19.1.1988

Sdělení Výboru na obranu nespravedlivě stíhaných, československé ligy pro lidská práva, členu Mezinárodní federace pro lidská práva (FIDH)

Všechna sdělení VONS jsou zasílána Federálnímu shromáždění. Jména a adresy členů VONS jsme zveřejnili ve sdělení č.713.

Sdělení č.719 (Policejní perzekuce a treatmentní stíhání Miloslava Marečka)

Miloslav Mareček, nar.21.9.1954, bytem Kyjov, Za humny 3218, okres Hodonín, dělník v Moravii Kyjov, popisuje události ze dne 22. - 23.9.1987 zhruba následovně:

Dne 22.9. po poledni byl probuzen matkou (měl v tu dobu řádnou dovolenou a již čtvrtý den odpočíval na lůžku kvůli chřipkovým příznakům včetně mírné horečky - 38°C), že s ním chtějí mluvit "četníci". Když vyšel v domácím oblečení a naboso

v papučích před dům. byl dvěma muži v civilu, kteří se nelegitimovali ani mu neposkytli žádné zákonné vysvětlení, vyzván, že s nimi má okamžitě jít ohledně případu vraždy. Když odmítl, byl násilím vtažen do policejního auta, zde udeřen pěstí do obličeje a odvezen na okrsek VB v Kyjově. Tam mu bylo sděleno, že mu mají být sejmuty otisky prstů v souvislosti s vraždou v obci Hovorany - a to s odůvodněním, že v rámci pátrací akce bylo již sejmuto na pět tisíc daktyloskopických otisků v celé široké okolí. M.Mareček s celou procedurou v zásadě nesouhlasil, trval však na tom, aby s ním byl napřed sepsán protokol o průběhu a okolnostech jeho zadržení. Nejprve příslušníci SNB požadovali, aby se sejmutí otisků podrobil bezpodmínečně, mj. pod pohrůžkou, že jinak bude hospitalizován na psychiatrii - skutečně se dostavil též údajný psychiatr, který po krátkém pohovoru s M.Marečkem bez komentáře odešel.

Poté byl s M.Marečkem sepsován protokol, když se však pokusil uvést, že byl v autě udeřen, příslušník SNB ho znovu několikrát udeřil pěstí do obličeje a páčil mu o branu stolu levou ruku. Pak byl sanitkou odvezen na protialkoholní záchytnou stanici ve Veselí n.Moravou, odkud byl následujícího dne dopraven na oddělení SNB v Hodoníně; tam mu sejmuli otisky prstů, opět mu vyhrožovali a nakonec ho odvezli domů. Ihned po propuštění vyhledal lékařské ošetření, přičemž léčení poraněného lokte levé ruky si vyžádalo dvanáctidenní pracovní neschopnost.

Oficiální verze událostí, obsažená v usnesení mjr.L.Odahnela, vyšetřovatele inspekce náčelníka KS SNB Brno, a JUDr.Milana Zlatohlávka, vyšetřovatele okresní prokuratury Hodonín, se v místních i časových údajích zcela s líčením M.Marečka shoduje, jednoznačně však popírá úder pěstí do obličeje a též sranění ruky a snaží přičíst na vrub "použití mírnějších donucovacích prostředků" (§ 23/1 zákona o SNB - toto ustanovení zahrnuje prakticky všechny násilné prostředky s výjimkou použití střelné zbraně) při předvádění, přičemž se záměrně neuvádí, zda příslušníci SNB pokračovali v používání těchto donucovacích prostředků i na okrsku VB v Kyjově. Navíc se v těchto usneseních tvrdí, že M.Mareček při předvádění i na okrsku slovně napadal příslušníky SNB, a někteří z nich jsou výslovně identifikováni: předvádějící pprap.Hajný a pprap.Slováček, dále npor.Salajka, npor.Košál a npor.Procházka.

M.Mareček si 21.10.1987 podal stížnost k vojenské obvodové prokuratuře v Brně, kterou náměstek vojenského obvodového prokurátora plk.Arnošt Přikryl 22.10.1987 postoupil k vyřízení inspekci náčelníka KS SNB Brno. Dne 29.10.1987 zahájil vyšetřovatel okresní prokuratury v Hodoníně JUDr.Milan Zlatohlávek proti M.Marečkovi trestní stíhání pro trestný čin útoku na veřejného činitele (§ 156 odst.2 tr.z. - trestní sazba do jednoho roku odnětí svobody). Dne 12.12.1987 odložil vyšetřovatel inspekce náčelníka KS SNB Brno stížnost M.Marečka jako nedůvodnou a 18.12.1987 zamítl vyšetřovatel okresní prokuratury v Hodoníně jeho návrh na doplnění vyšetřování výsledkem dalších svědků (údajného psychiatra, personálu protialkoholní stanice apod.), protože je prý jeho trestná činnost dostatečně prokázána již vyslechnutými (a ve věci přímo zúčastněnými) příslušníky SNB.

M.Mareček byl zbit, týrán a poraněn. Možná by se spokojil jen pouhou omluvou, jenže namísto omluvy a odškodnění mu navíc k utrpené újmě hrozí ještě vězení.

I kdyby byla policejní verze celé události doslova a dopísmena pravdivá, zahrnuje celou řadu nezákonných činů, zpochybňujících skutečnost, že příslušníci SNB při svém jednání požívali zákonné ochrany veřejných činitelů. V civilu oblečení pprap.Hajný a pprap.Slováček se prý M.Marečkovi představili jako příslušníci VB - tedy se zřejmě nelegitimovali, usnesení vyšetřovatele inspekce náčelníka KS SNB Brno, který se snaží dovodit regulérnost postupu příslušníků VB, popisuje počátek událostí následovně: "...vyzvali M.Marečka k podání vysvětlení... a současně k sejmutí daktyloskopických otisků. Protože jmenovaný odmítl, byl ve smyslu § 19/7 zákona o SNB předveden za použití mírnějších donucovacích prostředků ve smyslu § 32/1 cit.zákona, neboť bylo nutné překonat jeho odpor směřující ke zmaření tohoto zákroku." V usnesení okresního prokurátora o zahájení trestního stíhání se však v rozporu s tím uvádí, že "příslušníci SNB přijeli předvést M.Marečka", což je navíc v rozporu se zákonem o SNB, podle něhož má být občan k podání vysvětlení předvolán a předvedení je jednou z přípustných sankcí pouze v situaci,

kdy takové předvolání bezdůvodně odmítne. Dále je třeba uvést, že cílem "mírnějších donucovacích prostředků" je přinutit postiženého, aby něco konal nebo strpěl a to zpravidla působením fyzické bolesti - o níž v daném případě nemůže být pochyb, neboť došlo i ke zranění s delší pracovní neschopností. M.Mareček je však žalován pro úmyslný trestný čin slovního útoku na veřejného činitele. Za okolností bolestného vynucování je právně neudržitelné označovat jednání údajného pachatele za dobrovolné či dokonce záměrné: jestliže sténá, volá o pomoc či nadává trýznitelům, jde jen o spontánní reakce, vynucené tvrdým zákrokem.

Případ M.Marečka je typickým příkladem jednoho ze stovek či tisíců obdobných trestních stíhání v posledních letech. Posloupnost událostí ukazuje, že zde nejde o to, aby byl M.Mareček potrestán za své výroky na adresu příslušníků VB, provádějících zákrok, ale o odvedení pozornosti od jejich nezákonného a trestného postupu při tomto zákroku a o odplatu za to, že M.Mareček se odváží na jejich jednání si stěžovat. Trestní stíhání proti němu bylo totiž zahájeno až pět týdnů po událostech a více než týden po oficiální stížnosti M.Marečka na postup SNB. To, oč ve skutečnosti běží, je všemocnost a nedotknutelnost policie, do značné míry zajišťovaná již zákonem a ještě více obhajovaná v praxi. Každý, kdo se odváží kritizovat její postupy a vzepřít se její svévoli, může se stát nejen faktickým štvancem, ale také přestupníkem zákona. S touto situací, která znevažuje právo a ohrožuje společnost, je nejvyšší čas skoncovat.

Praha 11.ledna 1988

*

Sdělení č.720 (Zadržení Stanislava Devátého a další represe)

Včera, 15.1., okolo 13.hodiny zadrželo sedm příslušníků SNB mluvčího Charty 77 Stanislava Devátého. Akce se uskutečnila v JZD Agrokombinát Slušovice, kde Stanislav Devátý pracuje. Podle oznámení Státní bezpečnosti z dnešního poledne, byl Stanislav Devátý zajištěn ve smyslu ustanovení § 23 zákona o SNB, tj. zajištění může trvat až 48 hodin. Podle uvedeného zákonného ustanovení je ovšem možno zajistit jen toho, kdo výtržnostmi nebo jiným nepřístojným chováním narušuje veřejný pořádek. Použití tohoto ustanovení proti Stanislavu Devátému, vykonávajícímu své pracovní povinnosti na pracovišti, je tedy nejen zneužitím zákona o SNB, nýbrž trestným činem omezování osobní svobody. Okolnosti nasvědčují tomu, že zajištění Stanislava Devátého souvisí s 19.výročím sebeupálení Jana Palacha, které připadá na dnešek, a s obavami Státní bezpečnosti, že by Charta 77 mohla toto výročí veřejně připomenout.

Obdobné akce probíhají také v dalších místech. Ve svých bytech jsou již několik dní střeženi signatáři Charty 77 ing.Tomáš Hradílek z Lipníka n.Šečvou a Jaromír Šavrdra z Ostravy. Tomáš Hradílek byl 11.1. předveden k výslechu a při nezákonné osobní prohlídce mu byly odebrány materiály Společnosti přátel USA. V Bratislavě byl dne 11.1. zadržen signatář Charty 77 kněz Václav Malý a po několikahodinovém výslechu byl přinucen odjet do Prahy, přičemž byl vyzván, aby Bratislavu napříště nenavštěvoval. Dva bratislavští občané dr.Jozef Jablonický a František Miklůško byli při výsleších varováni, aby v nejbližších dnech necestovali do Prahy.

Všechny tyto zákazy a omezování jsou samozřejmě protizákonné.

V Praze 16.1.1988

*

Sdělení č.721 (Zásah proti Fóru Charty 77)

V neděli 17.ledna 1988 se v Praze sešlo třetí Fórum Charty 77, na něž se dostavilo na šedesát signatářů a příznivců Charty 77 z Prahy a z různých dalších míst ČSSR.

Na Fóru se mělo diskutovat o současné politické situaci, o možnostech jejího zlepšení a o možné úloze Charty 77 a dalších nezávislých iniciativ v tomto dění. Proti této schůzce zasáhla StB rozedklovací akcí. Již v pátek 15.ledna zadržela na 48 hodin mluvčího Charty 77 Stanislava Devátého, který žije v Gottwaldově.

Stanislav Devátý byl sice v neděli v poledne propuštěn, ale neměl už možnost se včas do Prahy dostat. V neděli ráno předvedli policisté mluvčí Ch 77 Miloše Hájka a Bohumíra Janáta a její signatáře Václava Bandu, Václava Havla, Ladislava Lise, Františka Stárka, Jaroslava Šabatu, Petra Uhla, Jana Urbana, Josefa Vohryzka a Luboše Vydra, které po celý den zadržovali ve svých úřadovnách. Celý den policisté strážili byty Anny Marvanové, Libuše Šilhánové, Tomáše Hradíka a Jaromíra Šavrdy.

Fórum Charty 77 začalo asi ve čtvrt na tři. Zanedlouho po jeho zahájení přišlo do restaurace, kde se Fórum konalo, značné množství příslušníků VB a StB. Policisté legitimovali všechny přítomné a zároveň více než patnáct minut v sále fotografovali a filmovali. Poté bez jakéhokoli zákonného důvodu předvedli asi dvacet účastníků Fóra a ostatní dílem propustili a dílem rozvezli auty na různá místa v Praze. Zadržení byli podrobeni výslechům, které se týkaly zmařeného Fóra a také manifestace za propuštění politických vězňů, proběhnuvší v Praze 10. prosince 1987.

Považujeme tuto policejní akci za hrubý zásah do soukromí občanů a za porušení ústavního práva na pokojné shromažďování.

V Praze 21. ledna 1988

Názory na Chartu 77 v nezávislém prostředí

Úvodní poznámky:

Průzkum byl prováděn v dubnu a květnu 1987, tedy krátce po návštěvě M. Gorbačova v Československu. Odpovědi na zahraničně politické otázky mohou být průběhem této návštěvy ovlivněny.

I když 44 % respondentů pochází z Prahy, právě zde se projevoval relativně nejmenší zájem o vyplňování dotazníků; v některých prostředích, zvláště mezi bývalými komunisty, se organizátoři ankety setkali přímo s odmítavými postoji. Ti, kteří sami sebe hodnotí jako neaktivní (i když činnost Charty a nezávislého hnutí sledují - jinak by se vzhledem ke způsobu uspořádání ankety a instrukcí tazatelů jejich odpovědi do ankety ani nedostaly), jsou zastoupeni nerovnoměrně: nejsilnější mladí mimopražští (zvláště z jižní Moravy), nejslabší starší bývalí členové KSČ. To značně ovlivnilo výsledky, např. odpovědi, týkající se informovanosti o Chartě 77, četby Infochu a exilových časopisů, míry religiozity (která je na jižní Moravě obecně vysoká) a pravděpodobně i další výsledky.

I když se organizátoři ankety snažili, aby se dotazníky dostaly k co největšímu počtu signatářů Charty 77, je ze 409 respondentů jen 133 signatářů Charty. (Přitom je žijících signatářů na území ČSSR nejméně 900, spíše 1000.) I na tom se ukazuje, nakolik je většina signatářů Charty izolována od chartovních aktivit. Pozoruhodný byl vztah k anketě samotné: od již zmíněného odmítavého postoje až k nadšenému přijetí. Zvláště lidé na venkově a mladší lidé byli potěšeni, že se jich vůbec někdo na něco ptá, že se někdo zajímá o jejich názor. Anketa byla pro ně činem, akcí. Z jižní Moravy přišlo několik dotazníků, vyrobených opisy, i když to instrukce výslovně zakazovaly. Velmi zajímavé byly i odpovědi na volnou otázku, týkající se dalšího možného zaměření Charty 77. Někteří respondenti se vyjádřili obšírněji - některé odpovědi a další výsledky ankety budeme zveřejňovat dodatečně.

Závěrem dvě omluvy organizátorů ankety: Některé otázky, formulované sociologickými pracovníky, nezúčastněnými na vlastní činnosti Charty, nebyly korigovány (příkladem je konfušní otázka, zda by Charta se měla držet základního prohlášení, nebo se více politizovat nebo se naopak od politiky oddálit). Vzhledem k technickým potížím trvalo zpracování výsledků a jejich zveřejnění neúměrně dlouhou dobu.

T.A.

1. Charakter výběrového souboru

Pro závěrečné zpracování bylo použito celkem 409 vyplněných dotazníků. Z tohoto počtu bylo 73.3 % mužů a 26.7 % žen. V převaze osoby ve věku mezi 20 a 40 lety (do 20 let 3.4 %, 21-30 let 30.6 %, 31-40 let 32.0 %, 41-50 let 13.9 %, 51-60

let 12.0 % a nad 60 let 8.1 %). Rozhodující převahu mají ve zkoumané populaci osoby s vyšším vzděláním (40.3 % má nejvyšší ukončené vzdělání s maturitou, 36.2 % vysokoškolské vzdělání). Co se týče profesní struktury, jsou relativně nejsilněji zastoupeny dělnické profese (26.9 %) a středně technické kádry (13.7 %). Pro další výklad je důležitý poznatek, že se nejedná o soubor s převahou "intelektuálních" profesí, i když samozřejmě musíme brát v úvahu, že pouze 60 % ze všech respondentů vykonává takovou práci, která odpovídá jejich kvalifikaci. Podstatná je skutečnost, že velmi silné zastoupení v našem souboru mají obyvatelé hlavního města (44 %), zatímco především malé obce a venkov obecně jsou značně podhodnoceny. Pro popis souboru je důležitý i vztah dotazovaných ke KSČ (případně jiným politickým stranám). Ze všech dotazovaných nebylo 83.6 % nikdy členy žádné politické strany, 11.5 % bylo ze strany vyloučeno, 2.9 % vyškrtnuto a 2 % (což v absolutní míře představuje 8 lidí) jsou v současné době členem KSČ.

Vedle sociálnědemografických charakteristik, tak jak jsou uváděny výše, je důležitým ukazatelem vztah k Chartě a k politicky nezávislé činnosti vůbec. Především je třeba konstatovat, že námi realizovaný výzkum není sdeleka jen výzkumem Charty a chartistů. Ze všech dotázaných je signatářů pouze 32.6 % (z toho 8.6 % od vzniku CH 77 v prosinci 1976, 10.8 % v průběhu roku 1977 a 13.2 % pozdějších). Zajímavé jsou i údaje o aktivitě v jednotlivých nezávislých činnostech (viz následující tabulka).

Tabulka - Aktivita v jednotlivých nezávislých činnostech (v % osob)

druh činnosti	poměrně aktivní	občas částečně	v podstatě vůbec ne
- CH 77, VONS, Infoch	13.1	23.4	63.5
- kulturní underground	10.8	24.9	64.3
- jiná kulturní činnost	14.0	28.8	57.1
- náboženské aktivity	9.6	16.3	74.1
- jiné činnosti	11.6	9.1	79.3
Celkově^x	42.3	34.7	23.0

x) Uměle vytvořený index - v první skupině jsou osoby, které jsou alespoň v jedné z výše uvedených činností aktivní (hodnota 1), ve druhé skupině ti, kteří mají alespoň v jedné činnosti hodnotu 2 (občas, částečně aktivní) a ve třetí skupině osoby, které nejsou aktivní v žádné z uvedených aktivit.

Máme ve výzkumu tedy podchycené jak osoby, které patří k nejaktivnějšímu jádru nezávislých činností, tak ty, které se jen příležitostně k těmto aktivitám připojují, ale i poměrně velkou část zcela neaktivních (alespoň podle jejich vlastního tvrzení). I u těchto osob však lze nepochybně předpokládat (dáno především charakterem samotného výběru souboru) úzkou vazbu k nezávislým aktivitám. Můžeme říci, že vypovídá o osobách, které tvoří několik rovin nezávislého hnutí v Československu - od "špičky ledevce" až po jeho širší zázení.

Specifický problém z hlediska struktury výzkumného souboru představují věřící a především katolíci. Přes polovinu dotázaných totiž odpovědělo, že jsou věřící, což samozřejmě neodpovídá nejen rozložení v celkové populaci ČSSR, ale pravděpodobně je tento podíl vysoký i v rámci CH 77 a nezávislého hnutí obecně. Přitom ze všech věřících se přes tři čtvrtiny považuje za katolíky - ostatní vyznání mají zanedbatelné zastoupení. Tato skutečnost má zřejmě svůj významný odraz i v odpovědích na otázku po vlastním politickém přesvědčení.

V tomto ohledu se zkoumaná populace rozděluje v zásadě na tři skupiny: První (a kvantitativně nejvíce zastoupenou) představují osoby, které se považují obecně za demokraty (54.7 %), druhou (14.8 %) ti, kteří se hlásí k pojmu křesťanské demokracie (což jsou výhradně věřící, a to převážně katolíci) - zbytek potom tvoří třetí skupinu, která se hlásí zhruba ve stejné míře k jednotlivým ostatním uváděným politickým směrům, koncepcím, či názorům (komunismus, eurokomunismus, samosprávný socialismus, socialismus, sociální demokracie, liberalismus, neokonzervatismus). Ukazuje se, že kromě určité části věřících není většina dotázaných (a zřejmě tedy ani většina lidí zapojených do nezávislých aktivit) přesněji schopna či ochotna spojit své individuální přesvědčení a názory s konkrétními politickými směry. K tomu je třeba poznamenat, že pravděpodobně mnozí respondenti křesťanské orientace nemají přesnější představu o politickém směru "křesťanské demokracie".

Skutečnost, že máme k dispozici údaje od velmi širokého spektra osob spojených s nezávislým hnutím, potvrzuje i údaje dalo by se říci "z druhého břehu". Přijmeme předpoklad, že osoby zapojené do nezávislých aktivit jsou podrobeny nejhrůznějším represím v závislosti víceméně na míře svého zapojení a aktivity, což potvrzuje nakonec i náš výzkum. Ve výběrovém souboru jsou jak lidé kteří se těší mimořádné pozornosti státních orgánů (16.6 % dotázaných bylo v souvislosti se svou nezávislou aktivitou postiženo soudními represemi), tak ti, kteří jsou na tom "poněkud lépe" (t.j. byli pouze policejně šikanováni, měli problémy ze strany zaměstnavatele apod.), ale i osoby, kterých se represe ze strany státních orgánů či jiných institucí v podstatě nedotkly. Mimochodem, výsledky průzkumu naznačují, že v systému represních opatření je určitá hierarchie - která je navíc, jak již bylo řečeno, poměrně silně závislá na individuální aktivitě jednotlivých osob. Jakými nejnižším stupněm jsou nejhrůznější formy policejního šikanování, následují problémy ze strany zaměstnavatele, poté různé kombinace represivních zásahů jednotlivých institucí, až konečně nejvyšším stupněm je soudní (trestní) postih.

2. Informovanost a názory na činnost Charty 77

Celkové výsledky průzkumu ukazují, že jedním z největších problémů Charty 77 a nezávislého hnutí obecně je otázka informovanosti, dosahu a rozsahu působnosti. Pouze 44 % dotázaných soudí, že je dostatečně informováno o činnosti CH 77, VONS apod. Zcela zákonitě se jedná především o osoby z center (Praha, Brno) a především o ty, které jsou do nezávislé činnosti aktivněji zapojeni. Na druhé straně především obyvatelé malých měst a venkova mají s informovaností výrazné problémy. Zdrojem informací jsou pro ně především zahraniční sdělovací prostředky, případně známí a přátelé, v zanedbatelné míře potom Infoch či samizdatové publikace. S tím souvisí i jejich hodnocení možnosti seznamovat se jak s exilovými publikacemi, tak s domácí samizdatovou produkcí. V celém souboru má podle vlastního vyjádření poměrně častou možnost seznamovat se s exilovými tiskovinami 34.3 % a se samizdatem 48.5 % dotázaných. Opět se ovšem jedná především o osoby z Prahy či Brna a o osoby aktivní v nezávislém hnutí. S tím souvisí i velká část odpovědí v rámci volné otázky - jak by se v budoucnosti měla změnit činnost CH 77. Velké množství dotazovaných upozorňuje na silné odtržení chartistického centra (Prahy) od ostatních stoupenců nezávislého hnutí, zdůrazňuje nezbytnost rozšíření aktivity v nejhrůznějším smyslu, ale především co se týče informovanosti, publikací apod., zvláště do malých měst a na venkov. Stejně tak dotázaní z oblastí mimo centrum poukazují na svou zanedbatelnou možnost "projevit se" v rámci CH 77, ovlivňovat nějakým způsobem její činnost. Zdá se, že k překonání určité pasivity mimopražských, názorově a postojeově spojených s nezávislým hnutím, je třeba silné pomocné ruky ze strany CH 77, a i dalších nezávislých aktivit.

Problémem je nakonec i obecné (ve smyslu celé populace) povědomí o CH 77. Sice téměř 70 % dotázaných usuzuje, že činnost CH 77 má omezený dosah, ale většina lidí o ní něco ví; ovšem jsou zde dva zanedbatelné problémy. Jednak je to tak říkajíc tvrzení "zevnitř" - a lze tedy předpokládat, že odhad je spíše optimistický. Za druhé - cca 20 % dotázaných se domnívá, že o CH 77 se mezi běžnou populací v podstatě nic neví. A jak jinak, než že jsou to opět osoby z venkova a malých měst, kteří zastávají tento pesimistický názor. Domníváme se, že výsledky

výzkumu opravňují ke korigování případných optimistických názorů o dosahu CH 77 v běžné československé populaci.

Poněkud jiný problém představují otázky spojené se současnou činností a profilem CH 77 a případně názory na její další zaměření. Především je třeba říci, že v převaze je činnost hodnocena pozitivně, avšak s určitými více či méně konkrétními výhradami. Jednou z nejčastějších poznámek k činnosti je, že CH 77 by se výrazněji měla držet základního prohlášení. Je ovšem fakt, že s konkrétnějším upřesněním tohoto názoru má většina dotazovaných problémy. Dá se usuzovat, že je to spíše výrazem určitého pocitu "odchýlení" se od původně stanovené linie (drtivá většina signatářů uvádí, mimochodem, jako základní motiv pro podpis CH 77 svůj souhlas se základním prohlášením), i když ne zcela jasným směrem. V tomto ohledu jsou zajímavé odpovědi na otázku, jak by měla být vymezena činnost CH 77, kde je proti sobě postaveno (příznivě si, že ne zcela korektně) základní prohlášení, posílení politických otázek a naopak oslabení politické orientace. Přes polovinu dotazovaných prosazuje orientaci na základní prohlášení, přes 10 % dokonce požaduje méně se zabývat politikou a cca 35 % požaduje od CH 77, aby se více zaměřila na politické otázky. Podstatně větší konsensus je v otázce orientace na otázky míru a mírového hnutí. V souvislosti s "domácími" mírovými aktivitami 48 % požaduje jejich posílení v rámci činnosti CH 77, dalších 45 % doporučuje věnovat jim přibližně stejnou pozornost jako v současnosti. Obdobně se dotazovaní vyjadřují k otázce vztahu k západním mírovým hnutím. Ti, kteří se přimlouvají za jejich oslabení či úplnou eliminaci jsou ve výrazné menšině (kolem 10 % dotazovaných). Naopak 48 % požaduje posílení těchto styků. Zdá se, že orientace na mírové otázky, a to i v mezinárodním rámci, a na spolupráci je jedním z profilujících momentů, které řada lidí z nezávislého hnutí prosazuje.

Na tomto místě je snad ještě třeba zmínit se o názoru na profil CH 77 ve smyslu "pravicový - levicový". Ukazuje se, že tyto pojmy nejsou pro posuzování opozice obecně příliš vhodné. 35 % ze všech dotazovaných se přiklání k názoru, že pojmy pravice a levice nejsou v tomto ohledu výstižné a 37 % uvádí, že v těchto kategoriích vůbec neuvažují. Na jedné straně to může dokumentovat silně demokratický charakter CH 77 a nezávislého hnutí vůbec, ovšem tento poznatek lze hodnotit i jako další výraz nejasnosti a nevyhraněnosti vlastních politických postojů a představ. Z hlediska celkového politického profilu a případného programového zaměření činnosti opozice se tak zdá, že lidé, kterým byl položen dotazník, sice mají určité výhrady a ne zcela souhlasí se současným stavem, nicméně (alespoň v rozhodující většině) nejsou schopni formulovat konkrétnější a vyhraněnější vlastní představu.

3. Postoje a názory na vnitropolitický a zahraničně politický vývoj

Především si musíme uvědomit, kdy byly otázky obsažené v našem dotazníku respondentům pokládány. Z tohoto hlediska jsou výsledky zajímavé především jako určitá ilustrace celkové postojové tendence, případně závislosti těchto postojů na různých dalších faktorech či charakteristikách jednotlivých osob. V žádném případě ale nelze výsledky vztahovat na současnou situaci, považovat je za postoje k současné vnitropolitické či zahraničně politické situaci.

V prvé řadě několik slov k postojům k mezinárodní situaci a k mezinárodním vztahům. V zásadě mají všichni respondenti tendenci k spíše neutrálnímu hodnocení, k silně rezervovaným očekáváním co se budoucího vývoje týče. Platí to pro hodnocení politického vývoje v SSSR - pouze necelých 10 % považuje současnou situaci za kvalitativní zvrát, který povede k výraznějším pozitivním změnám. Spíše se dotazovaní přiklání k názoru (69 %), že dojde pouze k určitým dílčím posunům. I perspektiva vztahů mezi SSSR a USA je hodnocena bez velkého optimizmu - 83 % respondentů se domnívá, že zůstanou v nejbližší budoucnosti v podstatě na stejné úrovni. Výraznější změny nejsou očekávány ani ve vztazích mezi Východem a Západem v rovině vojenského napětí (tři čtvrtiny se domnívají, že napětí zůstane v podstatě na stejné úrovni).

Názory na vnitropolitický vývoj v Československu jsou ovšem již poněkud různorodější. Přestože se celkově neočekávají změny v oblasti lidských práv

v ČSSR (83 % - situace se nezmění), přeci jen jsou názory optimističtější v některých dílčích oblastech politického vývoje. Na otázku, zda si myslí, že současný trend nastolený v SSŠR se pozitivně projeví u nás, odpovídá pozitivně: v oblasti ekonomické 53.6 % respondentů, personálními změnami ve vedení 34.4 %, v celkové demokratizaci života 15.8 %, v "uvolnění" kultury 30.9 % a ve zmírnění ideologického tlaku a propagandy 27.2 % dotazovaných.

Podíváme-li se detailněji na rozdíly v hodnocení jednotlivých stránek politického vývoje, potom docházíme k několika základním závěrům. Optimističtější jsou především osoby s vyšším a především vysokoškolským vzděláním, v mnoha ohledech projevují silnější optimismus i věřící osoby, které jsou aktivnější v jednotlivých nezávislých aktivitách. Výjimku v tomto ohledu tvoří ti, kteří jsou zapojeni do kulturního undergroundu - především v oblasti kulturního vývoje projevují značný pesimismus a zřejmě si ze svého hlediska o dalším vývoji nedělají "iluze". V kulturním vývoji se jako pesimisté projevují i respondenti bydlící na malých městech a na venkově. Naopak silně pozitivně hodnotí perspektivy v ekonomické oblasti. Zdá se, že tato skutečnost je odrazem reálného vývoje - zřejmě daleko silnějšího pocitu "rozkladu" kultury v místech víceméně odtržených od přeci jen existujících (až sporadických) projevů demokratizace kultury v poslední době. Bezvýhodnost situace naší národní kultury je zřejmě ve velkých městech a především v Praze pocíťována poněkud slaběji. Jistě roli v tomto ohledu může hrát i fakt, že nezávislé kulturní aktivity v rámci velkých měst přeci jen přispívají k určitému optimismu.

Zvláštní kapitolou je vztah mezi postoji k politickému vývoji a vztahu k politickým stranám (respektive ke KSČ). Jedním ze základních závěrů je zjištění, že ti, kteří v minulosti měli co do činění s KSČ (vyloučení, vyškrcnutí), případně současní členové strany, jsou výrazně optimističtější v hodnocení perspektiv vývoje než "nestraníci". Tato skutečnost samozřejmě vyžaduje hlubší zamyšlení. Na tomto místě jsme schopni pouze hypoteticky usuzovat na několik možných souvislostí. Nepochybně jedním ze zdrojů této tendence jsou asociace mezi současným vývojem a obdobím před rokem 1968. Druhou věcí je, že by zřejmě náznaky změn, vyhlášené vedením KSČ přece jen více konvenovaly lidem, kteří v sobě vzhledem ke své minulosti (až již vědomě či podvědomě) mají zakotvené určité politické a ideologické prvky, koncepty či přístupy. Možná, že tak dochází k paradoxnímu jevu, že naděje na politické, ekonomické a další změny se projevují daleko více u lidí, které režim považuje za své nejtvrdší nepřátele.

4. Závěrem

Je samozřejmé, že v současné situaci by bylo nanejvýš zajímavé uskutečnit obdobný průzkum v "normální" populaci, tedy mezi lidmi, kteří nejsou ovlivněni určitými vyhraněnými názory, případně vlastním aktivním zapojením do nezávislé činnosti. Domnívám se ovšem, že již na základě našeho průzkumu můžeme formulovat dvě hypotézy o výsledcích takového výzkumu:

- 1) Otázky o CH 77, případně jiných nezávislých aktivitách by se setkaly s vysokým procentem odpovědí typu: nevím, neznám, nemohu odpovědět;
- 2) Je možné, že ve srovnání s naším průzkumem bychom získali daleko pesimističtější či negativističtější názor na perspektivy vnitropolitického vývoje v Československu - a to pravděpodobně ve všech oblastech počínaje celkovou demokratizací života, přes ekonomiku až po kulturu.

-ar-

Stížnost Marka Šimona

Inspekce ministerstva vnitra
Obránců míru 85
170 34 Praha 7

V Praze 14. ledna 1988

Věc: Stížnost na postup příslušníků StB

V únoru 1987 jsem byl u výsledku v budově SNB na třídě Lidových milicí v Praze 2. Vyšetřovatel, který se mi představil jménem Horáček, mi navrhl, abych se stal spolupracovníkem StB. Chtěl po mně, abych se stal informátorem a získával informace o Václavu Havlovi, Andreji Stankovičovi a případně o dalších osobách. Odmítl jsem, protože podobnou činnost nepovažuji za legální a je pro mne osobně naprosto nepřijatelné donášet na své přátele. Měl jsem zato, že celá věc tím skončila. Od té doby ale mě tento pan Horáček ještě se svým kolegou jednou až dvakrát měsíčně vyhledávají doma nebo v práci a trvají na tom, abych jejich návrh přijal. Nabízeli mi, že se postarají - stanu-li se jejich informátorem -, abych nemusel vykonat dvouměsíční trest odnětí svobody, k němuž jsem odsouzen. Kromě toho mi naznačují, že by se mi mohli nějak mstít, nepřistoupím-li na jejich nabídku. Všechny tyto "výsledky" se dějí bez předvolání, mimo místnosti ministerstva vnitra a nejsou nijak protokolovány či jinak dokumentovány. Mám za to, že jde o postup naprosto nezákonný, a žádám o jeho přešetření a zamkní. Pokud Inspekce ministerstva vnitra nemůže těchto příslušníků StB v jejich jednání zabránit, žádám, aby mi bylo sděleno, kdo je k tomu kompetentní.

Marko Šimon
Praha 10, V Olšínách 15

Na vědomí: Generální prokuratura ČSSR
Kancelář prezidenta republiky
mluvčí Charty 77

*

Dopis Josefa Zvěřiny kanovníku Javůrkovi

Bratře,

V Praze 8. prosince 1987

nepokládám za štěstí, že jsem Tě viděl v televizi. On ten sdělovací prostředek je tak manipulován, že někdy plnou pravdu nesnáší. Byl jsem rád, že jsi se své strany trochu zastřel hluboký rozkol v naší církvi, který je na pohoršení věřících a na potěšení nevěřících. Učinil jsi to vyjádřením lítosti nad odpůrci PiT. (Pacem in terris - poz. red.)

Byla to však lítost - řekl by náš moralista - neúplná a nedokonalá. Sám sebe z ní rád vyjímám. Ale co Jan Pavel II? Co Kongregace pro klérus se svým Prohlášením Quidam episcopi? Náš Otec kardinál, který každoročně je nám kněžím připomíná? A lituješ i celý téměř katolický lid, který PiT odmítá? Snad jsi to viděl na Velehradě, při pohřbu arcibiskupa Gábríše a biskupa Vraný.

Neměl jsi snad spíše zahrnout lítostí postátněnou církev, její nesvobodu, urážky její hlavy? Neměl jsi litovat těch taktik a praktik, které vedou - s požehnáním PiT - k likvidaci církve a všeho náboženství?

Není politování hodný stav litoměřického semináře a naší teologické fakulty? Není ti líto šikanování věrných a horlivých kněží, které překládají z místa na místo? To mi jen tak napadá při slově "lítost". Je toho politováníhodného jistě mnohem víc.

Já vím, že takovou lítost veřejně nemůžeš vyslovit. Ale pokládám to za vhodné doplnění, aby tvá lítost byla opravdová, úplná a dokonalá. Nemyslíš, že bys měl už na to jednou vážně myslit? Aspoň in foro conscientiae, ve svědomí. Snad by ti pak svědomí řeklo: "Nebudu sloužit falešným bohům."

Kdybys chtěl být ironický, řekl bych, že já lituji Tebe. Ale nebudu!

(2 Informací o církvi č. 1/88)
Josef Zvěřina

V samizdatu nově vyšlo...

Edice OIKOUMENÉ

Edice, která byla zahájena v roce 1985, je určena filozofickému a teologickému myšlení, zakotvenému v evropských myšlenkových tradicích a navazujících na ně ať už veskrze pozitivně nebo odmítavě, vždy však kriticky. Mezi jinými má mít zvláštní místo každý aktuální pokus o konfrontaci a navázání na nejhlubší motivy a zdroje myšlení starého Izraele a klasického Řecka, předkřesťanského a křesťanského Říma, a ovšem středověku, v němž došlo k prvním dvěma velkým syntetickým podnikům a řadě menších, v nichž byly integrovány uvedené tři prvky starší. V edici nemá jít o přístupy historické a historizující, nýbrž o obnovení a udržování povědomí o dějinné specifičnosti evropské duchovní a myšlenkové tradice v nejširším smyslu a o hledání východisek při řešení hlavních otázek přítomnosti a přicházející budoucnosti. Název edice byl zvolen na zdůraznění orientace na rozmanitost, ale také hlubší jednotu evropského fenoménu na uvedené rovině a na hledání cest, jak na základě kritického, ale porozumivého vztahu k evropské minulosti lze najít, formulovat a alespoň se pokusit také řešit duchovní a myšlenkové problémy, jež mají a budou mít význam pro celý svět.

Jednotlivé svazky vycházejí v čtvercovém formátu (20x20) a v celoplátěné vazbě.

Sv.1. Filozofie a víra. Programová práce Ladislava Hejdánka z r.1970, zabývající se otázkou možnosti a legitimacy filozofické reflexe víry jako alternativy reflexe teologické a principiálně na teologii nezávislé. Praha 1985, 72 strany. Kapitoly: 1. Filozofie jako principiální reflexe. 2. Mýtus a metafyzika. 3. Víra proti mýtu. 4. Teologie a ateismus. 5. Je možná "křesťanská" filozofie? - Práce má úvod a závěr a pro toto vydání je opatřena autorovou "Předmluvou po 15 letech".

Sv.2. Filozofie a teologie. Sborník devíti textů k otázkám vztahu mezi filozofií a teologií. První čtyři, jejichž autorem je L.Hejdánek, byly otištěny již v letech 1964-1969, další tři představují diskusi J.S.Trojana a L.Hejdánka na toto téma, a poslední dva texty věnoval L.Hejdánek B.Konárkové, ThDr.h.c. k osmdesátinám a H.Kohlbruggové, PhDr.h.c. k sedmdesátinám. Praha 1986. 240 stran.

Sv.3. Dopisy příteli. ročník IV. Do svazku je zařazeno pět posledních "dopisů příteli" z r.1980, které nebyly ještě pojaty do dřívějšího souborného vydání prvních tří ročníků (1977-1979); jde o dopisy č.58-62. Na závěr je zařazen text interview, který koncem roku 1980 s L.Hejdánkem pořídil Jiří Ruml. Předmluva L.Tvrdeho. Praha 1985. 111 + 74 strany.

Sv.5. Život a slovo. Druhý svazek esejí L.Hejdánka, zahrnujících sedm textů, které původně vyšly ve "Svazcích pro dialog". Jsou to: 1.Bios, Mythos, Logos. 2. Mythos, filozofie a "nepředmětná skutečnost". 3. K otázce založení "ontologie subjektivity". 4. Přítomnost pravidel a "to pravé". 5. Variace a reflexe na témata vědeckých dopisů Václava Havla (reflexe 1. až 5.). 6. Básník a slovo. 7. Filozofie a společnost. Praha 1985. 282 strany.

Sv.6. Nepředmětnost v myšlení a ve skutečnosti. Soubor 8 textů, spjatých tématem "nepředmětnost". První tři studie vyšly již v letech 1964-5, aniž vyvolaly pozornost; autorem je L.Hejdánek. Jako čtvrtý je zařazen text J.S.Trojana, věnovaný 1977 L.Hejdánkovik padesátinám, následuje nedokončený fragment L.Hejdánka a poté diskuse mezi Hejdánkem a Trojanem k tomuto tématu. Diskuse je předkládána jako dokument a studijní materiál. Téma "nepředmětnosti" je takto probíráno v české literatuře poprvé tak systematicky. Praha 1985. 243 strany.

Sv.8. Přednášky k fenomenologické psychologii. Soubor 22 kratších textů, vesměs přednášek Petra Rezka, z oboru psychologie, fenomenologie a filozofie vůbec; jako čtvrtý oddíl je zařazeno 8 přednášek o životní cestě. Mezi nejrozmanitějšími tématy najdeme např. "Několik poznámek k psychologii paměti", "Psychologická teorie halucinace", "Porozumění snovým fenoménům", "Psychopatologie stisku ruky", "Fenomenologie pudu", "Co to je normalita?", "Fenomenologie sexuality", "Myšlení a blud" a další. Praha 1985. 229 stran.

Sv.9. Nečasové úvahy. Překlady prvních tří "Nečasových úvah" Friedricha Nietzscheho: "Schopenhauer jako vychovatel" (přel.P.Kouba), "O užtku a škodlivosti historie pro život" (starší, ale revidovaný překlad J.Krejčího), "David Strauss, vyznavač a spisovatel" (rovněž překlad J. Krejčího, revidovaný). Připojen je text "My filologové" (z Nietzscheho pozůstalosti přeložil P.Kouba). Čtvrtá "Nečasová úvaha" byla před nedávnem v překladu P.Kouby zařazena do souboru "Případ Wagner", vydaném jako 21.svazek edice JAZZPETIT, takže nyní je k dispozici celé Nietzscheho dílo.) Praha 1987. 311 stran.

*

Informace o církvi č.1/1988 25 stran A4

Zveřejňuje mj.správu o soudním procesu s Michalem Mrtvým, článek o investituru? (o zasedání rady biskupských konzultantů, která zvolila po smrti biskupa Júlia Gábriša administrátorem trnavské diecéze sereďského faráře Jána Sokola a o zasahování státních orgánů do této volby) a 1 článek Josefa Zvěřiny Ke jmenování biskupů v ČSSR.

*

Voknoviny č.3, 10 stran A4

Informují o manifestaci 10.12.1987 na Staroměstském náměstí, zveřejňují sdělení VONS č.710 (o zásahu proti koncertu v Plzni 27.11.1987, dále je zde článek o represích proti punkům v Bratislavě v září m.r., polemika JS aj.

"Vývoj zdravotního stavu čs.populace" (Zápisky z přednášky MUDr.Pulkrábka a MUDr.Vlčka v Ekologické sekci čs.biologické společnosti - 1.10.1987 v Praze)

Stav zdraví čs.populace je takový, že bychom měli křičet na každém kroku.

Zdraví je hodnota ukrývající velké rozpory. V r.1961 jsme zjistili, že je sice na prvním místě, ale péče o ně je u nás mezi jinými úkoly až na 7.místě. Nyní je sice stále v popředí, ale jen v projevech oficiálních osobností; ve skutečnosti je na periferii. Ve statistikách se operuje nereprezentativními ukazateli, jako je počet lékařů, počet lůžek: často jsou podklady k těmto ukazatelům zastaralé.

Na počátku šedesátých let byly úspěchy se snížením dětské, zejména kojenecké úmrtnosti a v boji proti infekčním chorobám, jako např.obrna.

Prevenci se tehdy věnovala pozornost v rozsahu odpovídajícím světovému průměru. Koncem 60.let došlo k určitému přelomu a ke stagnaci doby života, dětská úmrtnost přestala klesat.

Skladba nemocnosti se začala radikálně měnit. Do popředí se dostaly tzv.nemoci sociální: kardiovaskulární choroby, tumory, choroby respirační, alergie a choroby psychoneurotické. Jsou to všechno choroby, které nemůžeme léčit očkováním a u nichž je rozhodujícím životní režim, životospráva, životní prostředí, prevence a léčebná úroveň.

Střední doba života v Československu

léta 60-64	70-74	80-84
70.4	70.0	70.6
pořadí mezi evropskými státy s výjimkou SSSR		
10	22	27
		(z 28 zemí)
Stejně údaje pro NDR:		
69.6	71.2	72.7
15	14	18

Maďarsko je na tom též velmi špatně; mezi posledními státy jsou Rumunsko, Bulharsko a Polsko.

Současné pořadí zemí podle délky života: 1. Island (76.7), 2. Švýcarsko, 3. Holandsko, 4.Norsko (75.5), Švédsko (75.8).

Trendy standardizované životnosti mužů:

Třicetiletý muž má v r.1987 menší naději dožít se 40 let, než třicetiletý muž u nás v roce 1939.

Ženy u nás mají asi o pět let delší dobu života. Vzhledem k evropským zemím jsme na tom však též špatně, i když lépe, než pokud jde o muže.

Střední doba života u nás podle druhů onemocnění:

Zhoubné nádory - muži 18.místo v Evropě, ženy 13.místo.

Kardiovaskulární soustava - muži 21... ženy 18.místo v Evropě.

Ischemické choroby - 18.místo (celkem).

Mozkové příhody - 19.místo (celkem).

Choroby respirační - 17.místo (celkem).

Choroby trávicího systému - 15.místo (celkem).

Úrazy - 17.místo (celkem).

Rakousko (na dotaz) je na tom lépe, má výrazný zlepšující se trend.

Vysoká úmrtnost má nepříznivý vliv na národní hospodářství - znamená celkovou ztrátu asi 33 tisíc lidí proti zemím, které jsou na prvních deseti místech.

Intenzivně se pracuje na průzkumu. Je nutno najít odpovědi na otázky: Co za to může? Kdo za to může?

Zkoumá se celkem 136 faktorů. Na předním místě je vliv pracovního prostředí, narkotik a škodlivin a rodinná situace.

Je velká škoda, že se s průzkumem nezačalo dříve. Je k tomu potřeba čas a my bychom už dnes, kdy začínáme, potřebovali znát výsledek.

Je obtížné izolovat jednotlivé faktory; jde o složité konfigurace faktorů, které působí zprostředkovaně přes mezifaktory a významnou roli hraje genetická dispozice jednotlivců.

Bylo zjištěno, že 1/3 lidí nechodí vůbec k lékaři. 73 % populace má důvěru k léčitelům, k lékařům jen zbytek. Nelze se tomu divit. Obvodní lékaři mají léčit, ale nemají k tomu možnosti ani diagnostické, ani terapeutické.

Průzkum ukázal, že 30 % léčených jsou léčeni na jinou nemoc, než mají. Ve Švédsku mají menší počet lékařů než u nás, ale mají lepší výsledky. Mají tam třikrát více sester a obvodní středisko sdružuje 20 specialistů, kteří se ihned podílejí na diagnóze i na terapii. 29 % nemocných u nás jsou nemocní psychicky nebo jde o nemoc, která s psychickou chorobou souvisí.

Náš stát je hluboko pod průměrem nákladů na zdravotní péči: pouze 4.9 %. V Evropě průměrně 7 %, v USA 10 % ...

Krátké zprávy

Vyšlo první číslo Informačního bulletinu Polsko-čs.solidarity

Pod názvem Biuletyn informacyjny Solidarności polsko-czechosłowackiej vyšlo v prosinci 1987 v polské Vratislavi první číslo bulletinu, vydávaného (zatím polskou částí) skupiny Polsko-čs.solidarity, která byla vyhlášena Kruhem přátel Polsko-čs.solidarity loni v létě. Úvahu na téma Setkání uvnitř bloku napsal Jan Lityński, dále jsou zde zveřejněny názory Jiřího Dienstbiera a Václava Havla. Bulletin informuje o událostech v Československu, které mají vztah k čs.nezávislému hnutí, mj. o výměně pozdravů mezi Polskou socialistickou stranou a Chartou 77. Podává rovněž přehled některých českých samizdatových periodik - Infochu, Hostu, Vokna, Prostoru, Revolver revue a Informací o církvi, které stručně charakterizuje. Informuje o polském vydání Hrabalova románu Obsluhoval jsem anglického krále a připravovaném vydání výběru z díla Josefa Škvoreckého. Kontaktní adresy redakce jsou:

Paweł Kocięba, ul. Stefczyka 69, Wrocław, tel. 481206

Mirosław Jasiński, ul. Kozaowska 73/11, Wrocław

Uctění památky Jana Palacha a Jana Zajíce

Dne 19.ledna 1988 v 15 hodin položili tři mluvčí Charty 77 k pomníku sv.Václava v Praze květiny se stuhou, na níž je napsáno "Jan Palach - Jan Zajíc - vzpomínáme - Charta 77". Květiny položili rovněž k budově filozofické fakulty, kde Jan Palach studoval.

Uctili tím památku dvou mladých lidí, kteří se v roce 1969 upálili na Václavském náměstí na protest proti politickému vývoji v Československu.

Květiny odstranila Veřejná bezpečnost, u pomníku sv.Václava po 20 minutách, u filozofické fakulty po dvou hodinách.

*

Setkání signatářů Charty 77 s delegací Kongresu USA

Při příležitosti oficiální návštěvy delegace Kongresu USA v Československu se dne 18.1.1988 setkalo několik členů této delegace s mluvčími a signatáři Charty 77. K setkání došlo na pozvání rady velvyslanectví USA v Praze Carla W.Schmidta a jeho choti a účastnil se ho rovněž velvyslanec USA v Československu Julian M.Niemczyk a další pracovníci velvyslanectví. Z americké strany byli přítomni poslanci Sněmovny reprezentantů John Miller s chotí (rep., Washington), Donald J.Pease s chotí (dem., Ohio), William Clinger ml.s chotí (rep., Pennsylvania) a reverend James D.Ford s chotí, dále pak Robert T.Huber a Hillel Weinberg, pracovníci Kongresu USA. Z čs.strany se setkání zúčastnili mluvčí Charty 77 Stanislav Devátý, Miloš Hájek a Bohumír Janát, dále její signatáři Zdeněk Urbánek, Jiří Ruml, Rudolf Zeman, Jan Štern, Petr Uhl, Miklós Duray (který zastupoval rovněž Výbor na obranu práv maďarské menšiny v Československu) a katolický kněz Václav Malý. E.Devátý, V.Malý, J.Ruml a P.Uhl se tohoto setkání zúčastnili i za VONS.

Při setkání které trvalo přes hodinu, vysvětlovali čs.účastníci, jaká je v Československu situace v oblasti lidských práv a zodpověděli četné otázky kongresmanů. Hovořilo se zejména o policejní represii proti fóru Charty 77, k níž došlo předcházejícího dne, o právním postavení Lidových novin, o represáliích, jimž jsou vystavováni čs.občané, navštěvující knihovnu amerického velvyslanectví a stykající se s americkými diplomaty, o reakcích státních orgánů na vznik Společnosti přátel USA, o diskriminaci v zaměstnání a povolání (včetně aktuálního případu Stanislava Devátého), o situaci věřících občanů, o postavení maďarské menšiny na Slovensku; zvláštní pozornost byla věnována čs.politickým vězňům, podrobněji bylo referováno o případech Jiřího Wolfa, Ivana Polanského, Petra Hauptmanna a Josefa Růžera a bylo zdůrazněno, že potřebné údaje o dalších nespravedlivě vězněných jsou obsaženy v souhrnném sdělení VONS č.713, které bylo dáno k dispozici americkému velvyslanectví v Praze.

Američtí kongresmani projevíli o projednávání otázky živý zájem a vyjádřili rovněž některé poznatky z jednání s oficiálními čs. činiteli.

*

Poděkování předsedy výboru jazzové sekce Karla Srpa

Děkuji představitelům vlád a delegací na Konferenci o evropské bezpečnosti a spolupráci ve Vídni, kteří v zákazu činnosti jazzové sekce spatřují porušování belaisinských dohod, děkuji Mezinárodní jazzové federaci, právním, kulturním a humanitním organizacím, politikům, umělcům, československé emigraci a obyčejným lidem, kterým není lhostejný osud vězňů svědomí.

Děkuji naší Chartě 77 a VONS, jejichž činnost je nezastupitelná, a - jak jsem poznal - působí i za zdmi vězení. Děkuji statečným členům a přátelům jazzové sekce, kteří prakticky vyjadřovali svoji solidaritu a riskovali uvěznění. Děkuji manželkám a rodinám odsouzených členů výboru jazzové sekce a pracovnímu výboru aktivistů, kteří se nezalekli a pokračovali v práci.

Děkuji novinářům, rozhlasovým a televizním pracovníkům, kteří po celou dobu věznění velice objektivně informovali doslova celý svět o osudu jazzové sekce. Myslím, že v uplynulých čtyřiceti letech se podobné pozornosti dostalo Československu pouze jednou.

Tato obrovská solidarita jazzovou sekci zavazuje nejen k tomu, aby ve své nelehké práci pokračovala, ale aby jednou tuto pomoc světu i oplatila.

Další podpisy na podporu dopisu Jana Svobody

Dne 11. a 18.1. se obrátilo dalších 15 čs.občanů na Federální shromáždění s přípisem, v němž vyjadřují zásadní souhlas s dopisem Jana Svobody Federálnímu shromáždění z 3.3.1987. Tento dopis, který vydala rovněž Charta 77 jako svůj dokument (viz Infoch 77/5/87), požaduje úpravy základní vojenské služby, mj. i její zkrácení a zavedení náhradní služby pro odpirače z důvodů svědomí. Celkový počet občanů, který se k této podpisové akci zatím připojil dosáhl 397.

Dopis A.Hauptmannové M.Jakešovi

Alexandra Hauptmannová se dne 18.1. t.r. obrátila dopisem na Miloše Jakeše, generálního tajemníka ÚV KSČ, s žádostí, aby projevil zájem o případ jejího manžela ing.Petra Hauptmanna, vězněného v KVÚ Minkovice. A.Hauptmannová píše, že se už pět let bezúspěšně obrací na prezidenta republiky a předsedu vlády. Svou naději, že by jejím manželovi mohl pomoci generální tajemník ÚV KSČ, čerpá z faktu, že M.Jakeš projevil solidaritu s dvěma tureckými exulanty, kteří byli po návratu do Turecka uvězněni.

Projevy neonacismu v NDR

V minulém čísle jsme zveřejnili článek Michala Bílého Advent v NDR. Nyní jsme dostali leták skupiny "AntiNaziliga z NDR, který uvádí další podrobnosti k tomuto tématu.

Leták upozorňuje na projevy neonacismu mezi mládeží, organizující se jako extrémně pravicové křídlo hnutí "Skinhead". Tito násilníci ožívají nacistické symboly a hesla, jsou částečně ozbrojeni (užívají boxery, řetězy atd.) a terorizují především členy levicových skupin, punky a jednotlivé občany.

Dne 17.10.1987 probíhal ve východním Berlíně v kostele Zionskirche koncert hudebních skupin Firma a Elements of Crime. Po 22.hodině asi tisíc návštěvníků opouštělo kostel po skončení vystoupení. Uvnitř bylo ještě asi 300-400 lidí, když se shromáždila skupina Skinů před kostelem. Za provolávání "Ziegheil", "židovské svině", "ven s těmito prasaty z německých kostelů", "svině komunistické" a podobně jednoznačně fašistických hesel útočila házenými prázdnými lahvemi proti účastníkům koncertu. Došlo k brutálním scénám, než se zbývajícím návštěvníkům podařilo tyto extremisty zatlačit. Naléhavě a marně volali na pomoc policii, která byla připravena poblíž s policejními i sanitními vozy po celou dobu trvání koncertu. Tento případ není ojedinělý, podobných událostí v poslední době přibývá, pozůstatky fašismu ovlivňují i další skupiny mládeže jako např.fotbalové fanoušky. Tyto jevy ostře kontrastují s hnutím za lidská a občanská práva, vznikajícím v NDR. "AntiNaziliga" vyzývá spoluobčany, aby nezavírali oči před všeobecným ohrožením neonacismem, ale aby požadovali na státu opatření proti jim známým fašistickým tendencím a jejich nositelům, aby ničili nacistická hesla na zdech. Na závěr konstatuje: "Myslete na to, že nacistů je mnoho, ale učiníme-li hned a bvěichni protiopatření, je nás víc".

Stanovisko k 20.výročí Pražského jara,

hodnotící obrodný proces z r.1968 v souvislosti se současným vývojem v SSER a v Československu, vydala v prosinci 1987 skupina 53 bývalých stranických a státních funkcionářů, mezi nimi Jiří Hájek, Vladimír Kadlec, Ludmila Jankevcová, Čestmír Císař, Věněk Šilhán, Josef Špaček a Miloš Hájek.

Přetiskování či jiné přebírání textů zveřejněných Infochem je možné jen s uvedením pramene. Bez uvedení pramene je možno přebírat dokumenty Charty 77, sdělení VONS, petice, otevřené dopisy, fejetony, jakož i texty, z jejichž charakteru či uvedení je zřejmé, že nebyly psány přímo pro Infoch.